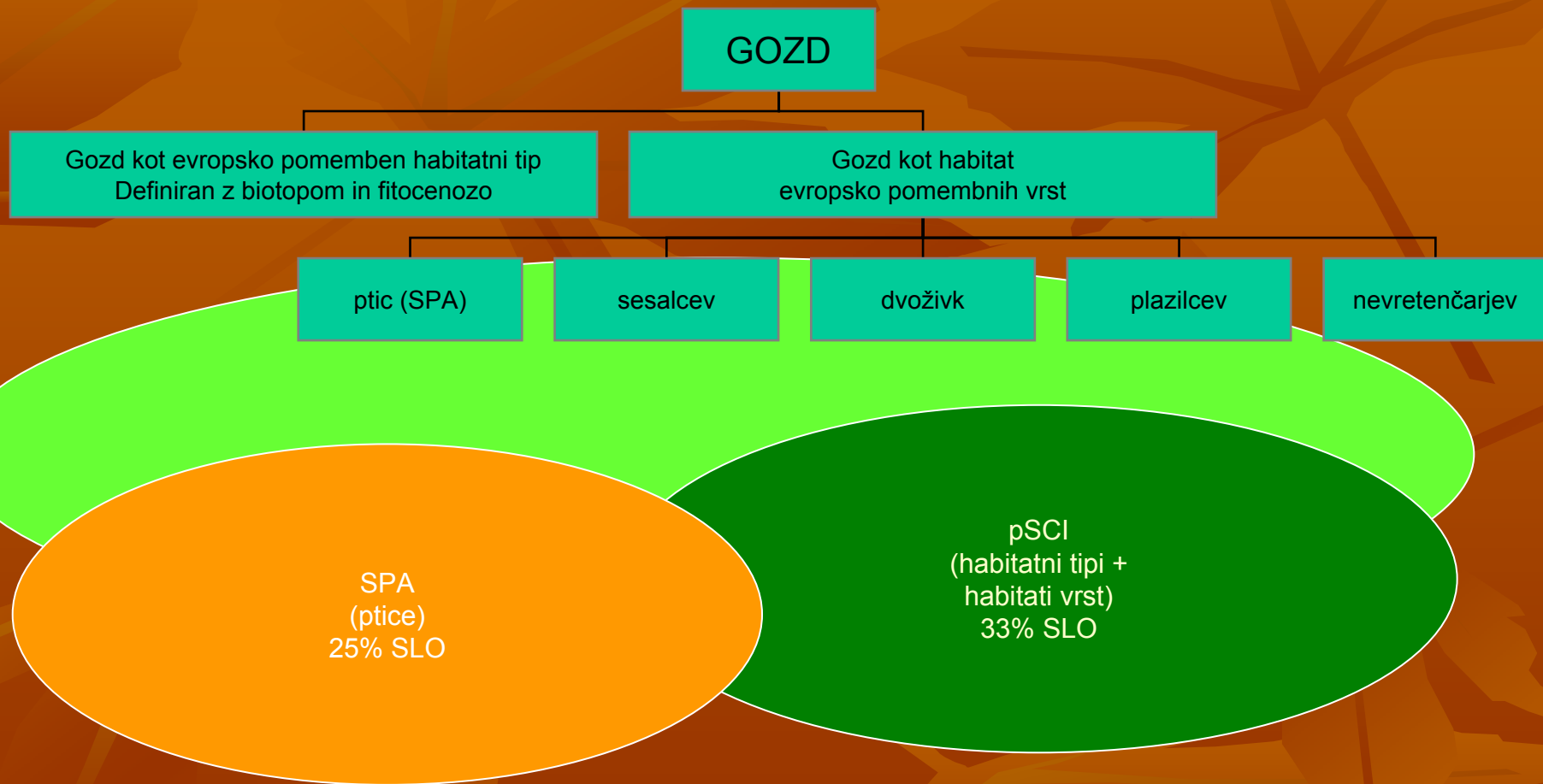

Ukrepi za zagotavljanje ugodnega stanja ohranitve EU habitatnih tipov in vrst v gozdovih območij Natura 2000 na Koroškem

mag. Aleksander Golob
Agencija Republike Slovenije za okolje

SPA+pSCI 35,5% SLO, v območjih 2/3 gozdov, skupaj 50% vseh SLO gozdov v SPA ali pSCI območjih

Habitatni tipi

Ugodno stanje ohranjenosti je doseženo, če:

- (a) sta njegovo naravno območje in površina, ki jih pokriva, stabilna ali pa se povečujeta;
- (b) obstajajo specifična struktura in funkcije, ki so potrebne za njegovo dolgoročno (trajno) vzdrževanje, in je verjetno, da bodo obstajale tudi v predvidljivi prihodnosti;
- (c) je stanje ohranjenosti tipičnih vrst habitata ugodno.

Habitatni tipi: Javorovi gozdovi (*Tilio-Acerion*) v grapah in na pobočnih gruščih*, Ruševje z vrstama *Pinus mugo* in *Rhododendron hirsutum*, Dinarski gozdovi rdečega bora na dolomitni podlagi, Kisloljubni bukovi gozdovi (*Luzulo-Fagetum*)

Habitati vrst

Za **vrste** je ugodno stanje ohranjenosti doseženo, kadar:

- (a) kažejo podatki o populacijski dinamiki vrste, da se vrsta dolgoročno ohranja kot trdoživa komponenta njenega naravnega habitata;
- (b) se naravni areal vrste ne zmanjšuje in ni verjetno, da se bo zmanjšal v predvidljivi prihodnosti;
- (c) **obstaja in bo verjetno obstajal še naprej dovolj velik habitat za dolgoročno vzdrževanje njenih populacij.**

Sesalci - netopirji: *Miniopterus schreibersi*,
Rhinolophus ferrumequinum, *Rhinolophus hipposideros*

Ptice: sokol selec, belka, ruševac, gozdni jereb, divji petelin, mali skovik, koconogi čuk

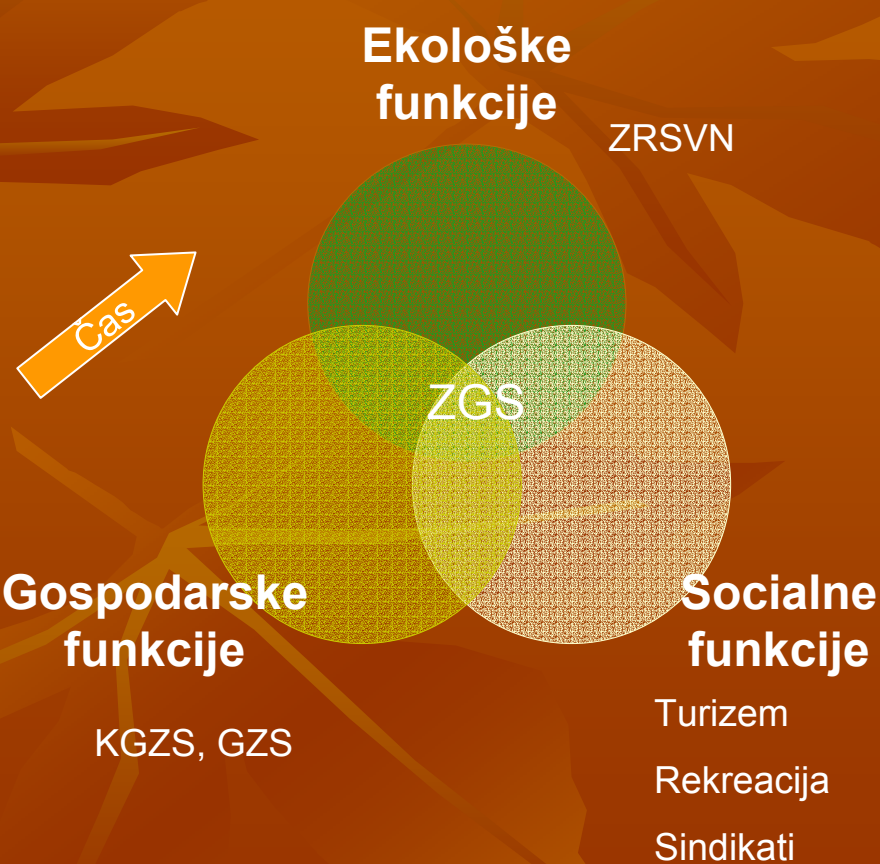
Dvoživke: *Bombina variegata*, *Triturus carnifex*

Nevretenčarji: *Callimorpha quadripunctaria**,
Euphydryas (Eurodryas) aurinia, *Hypodryas maturna*, *Lycaena dispar*, *Cordulegaster heros*, *Rosalia alpina**, *Carabus variolosus*

Ukrepi iz FHH v ZG in ZON

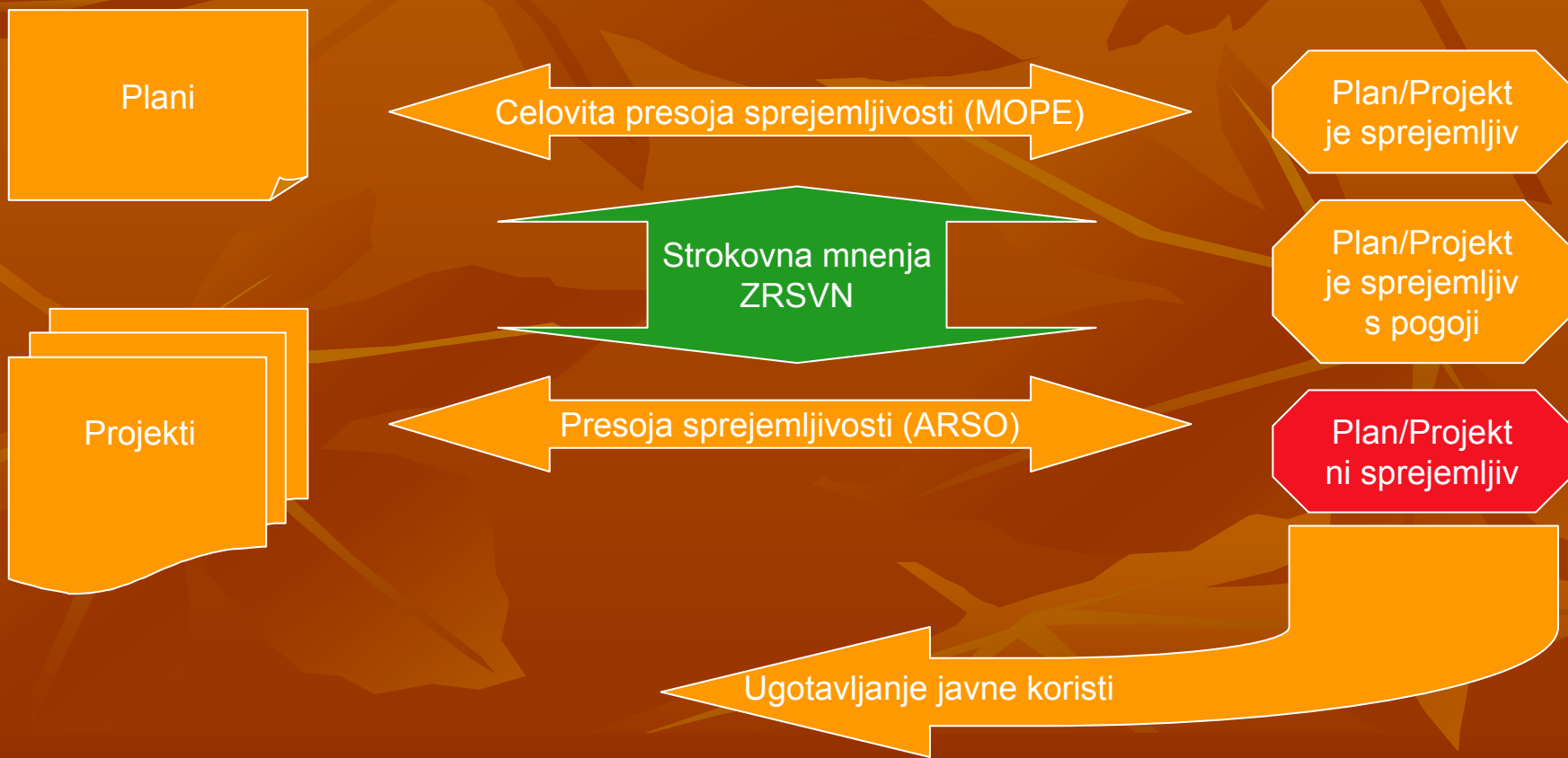
	Načrti (neobvezni)	Statutarni (zakonodajni)	Administra- tivni	Pogodbeni
Zakon o ohranjanju narave	Upravljavski načrti v zavarovanih območjih Po uredbi: Načrti za Natura 2000	Akti o razglasitvi: PVO – SPA+pSCI Zavarovanih območij	Dovoljenja in soglasja Naravovarst- vene smernice	Pogodbeno varstvo
Zakon o gozdovih	Načrti za gospodar- jenje z gozdovi	Akti o razglasitvi varovalnih gozdov in gozdov s posebnim namenom	Soglasja za krčitev gozdov Odločbe iz 17. člena ZG	Sofinanciranje ukrepov za zagotavljanje funkcij gozdov Kompenzacije

Načeli trajnostnega in sonaravnega gospodarjenja z gozdovi

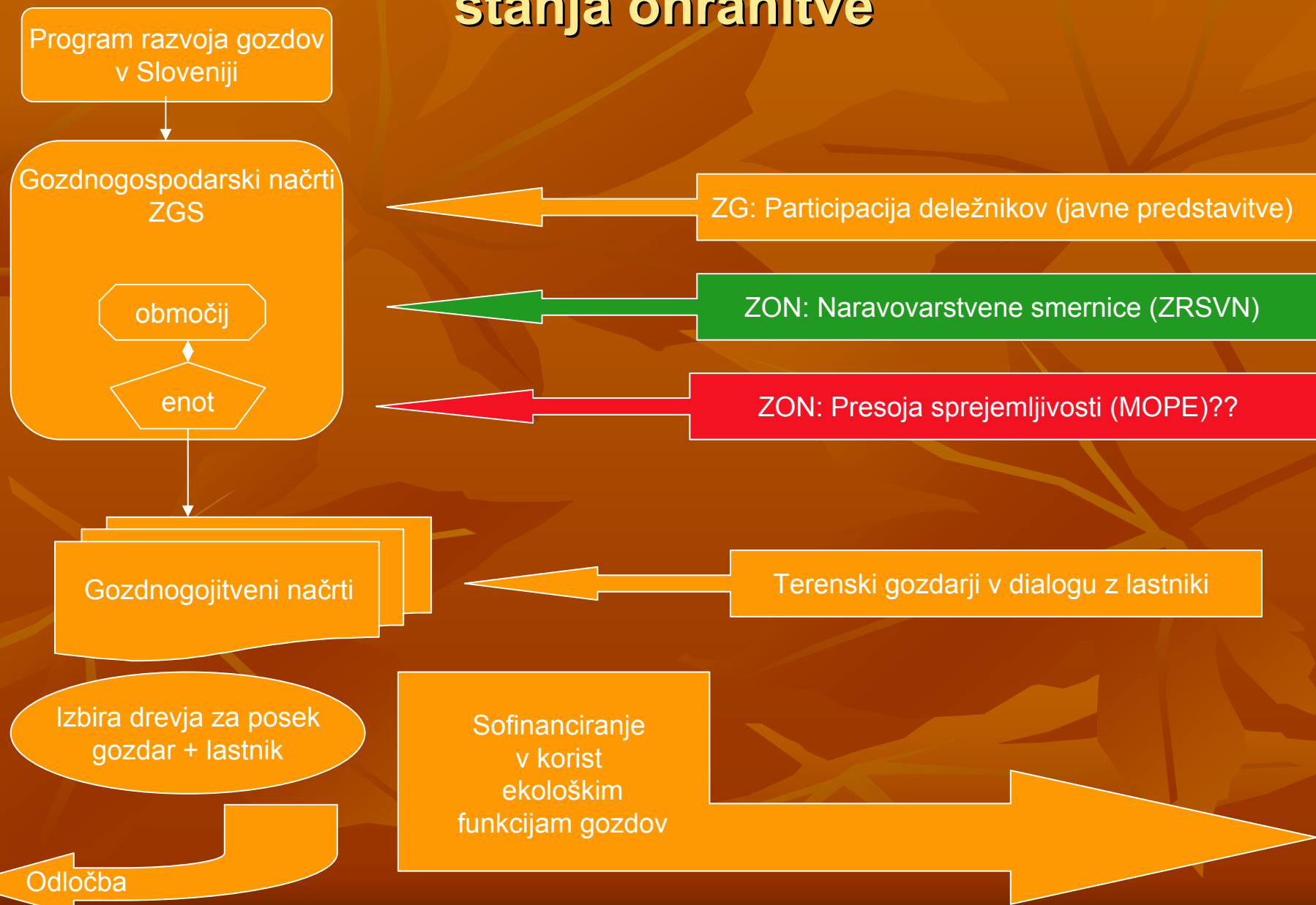

Preprečiti poslabšanje habitatov in motenje vrst

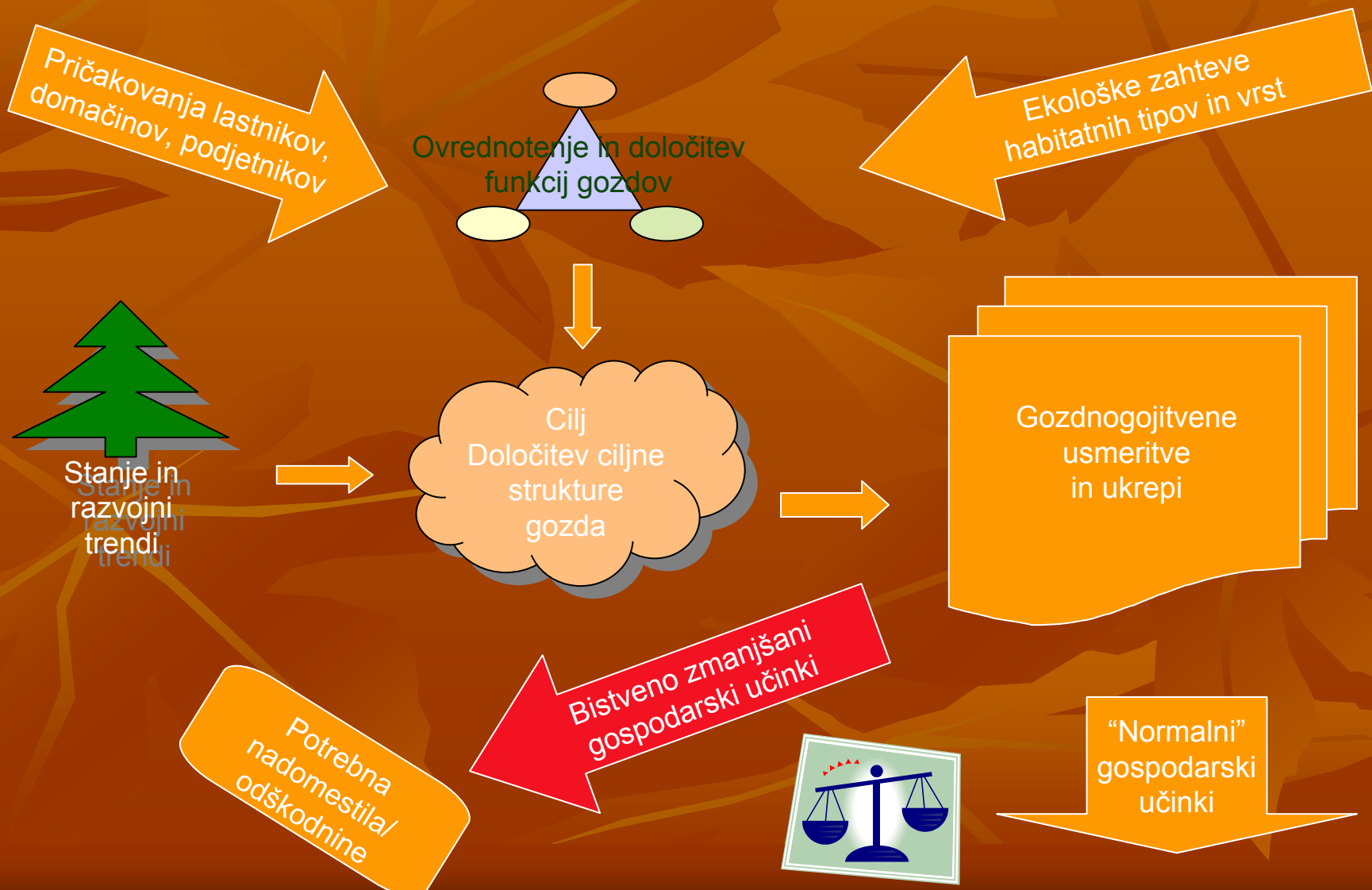
Kriteriji: sprememba območja, funkcij in strukture habitata in spremembe v populaciji in relevantnih motnjah glede na začetno stanje

Razmerje ZG : ZON – zagotavljanje ugodnega stanja ohranitve

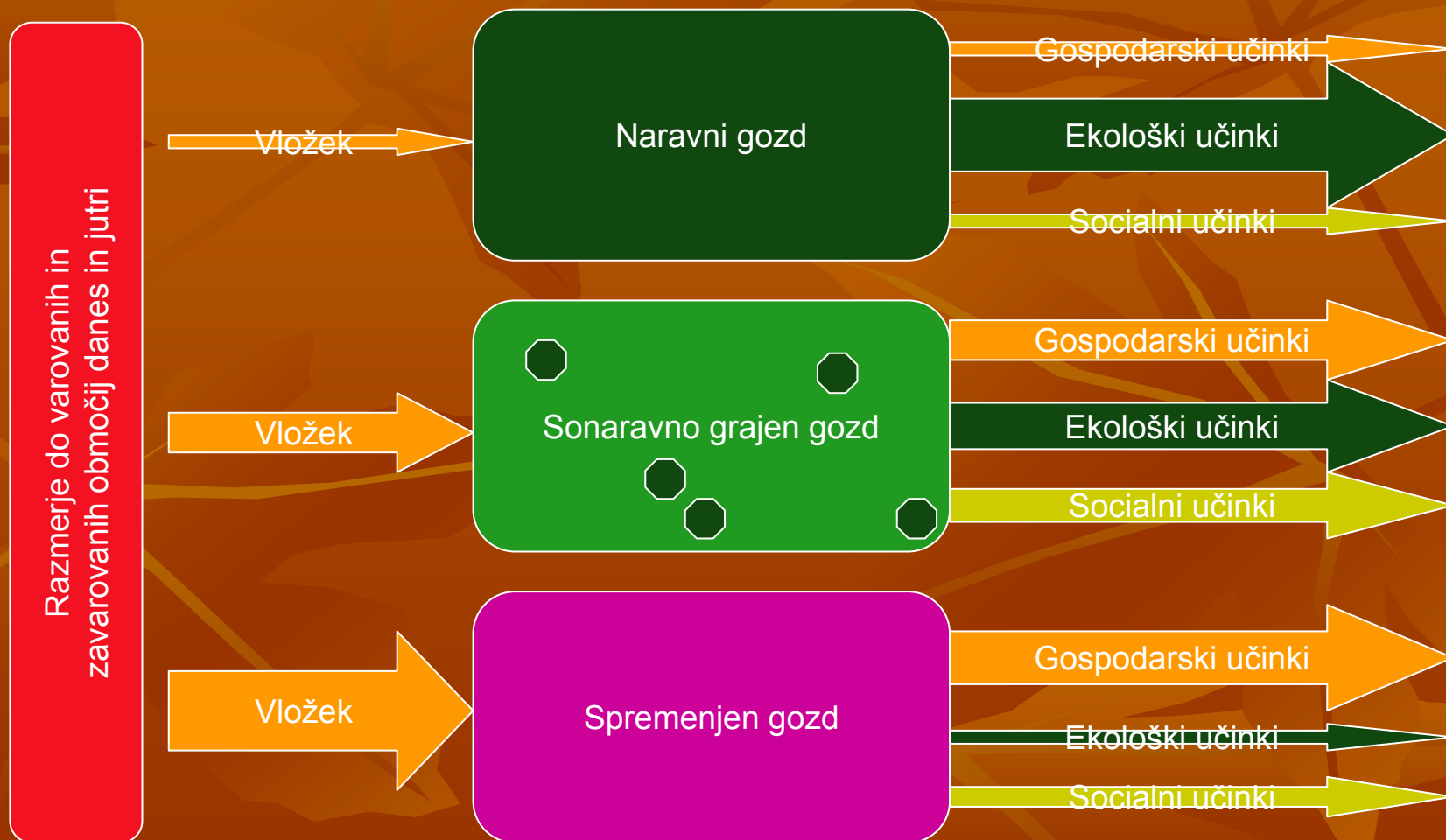
Potek načrtovanja in učinki

Prilagoditev gospodarjenja ekološkim zahtevam

Ekološke zahteve	Drevesne vrste	Stare razvojne faze	Pomladitvene površine	Visoka lesna zaloga	Ekocelice	Mokrišča	Bioritem
Habitatni tipi	***	**	**	**	*	**	**
Hrošči, detli, muharji	**	**	**	*	***	*	***
Netopirji, sove	**	**	**	**	***	*	***
Dvoživke, kačji pastirji	*	*	večje	*	***	***	***
Divji petelin, g. jereb	**	***	*	**	**	*	***
Rušavec, belka	**	*	*	*	**	*	***
Metulji	*	—	večje	*	***	*	*

Razlikovalni kriteriji modelov gozda: vrstna sestava drevja (DV), način obnove/velikost pomladitvenih površin (O/PP), lesna zaloga (LZ), ekocelice (E), mokrišča (M), prilagoditev bioritmu (BR), preprečevanje požarov (PŽ)

Pomembna splošna načela sonaravnega gospodarjenja za ugodno stanje ohranitve gozdov kot ekosistemov

- ohranjati gozdove blizu njihovim klimaksnim strukturam in hkrati zagotavljati njihove gospodarske in socialne funkcije
- ohranjati naravno vrstno sestavo (rastišču tuje vrste naj ne presegajo 20-30%)
- omogočiti naravno obnovo (pod zastorom) s kontrolo številčnosti divjadi
- malo do srednje velike površine pri pomlajevanju gozdov z oponašanjem procesov ob naravnih motnjah
- ohranjati razmeroma visoko lesno zalogo v gozdovih
- zasnovati in ohranjati je treba ekocelice in majhne ključne habitate, ki jih gradijo zlasti mrtvo in votlo drevje različnih debelin
- določen delež gozdov je treba prepustiti naravnemu razvoju (tradicija gozdnih rezervatov)
- prilagoditi dejavnost bioritmu gozda
- preprečiti je treba gozdne požare

Podlaga za zasnovanje meril in kazalcev ugodnega stanja ohranjenosti

Posebne usmeritve za habitate gozdnih vrst

V splošnem je mogoče na gozd vezane vrste uvrstiti v vrste, ki zahtevajo gozdno zgradbo:

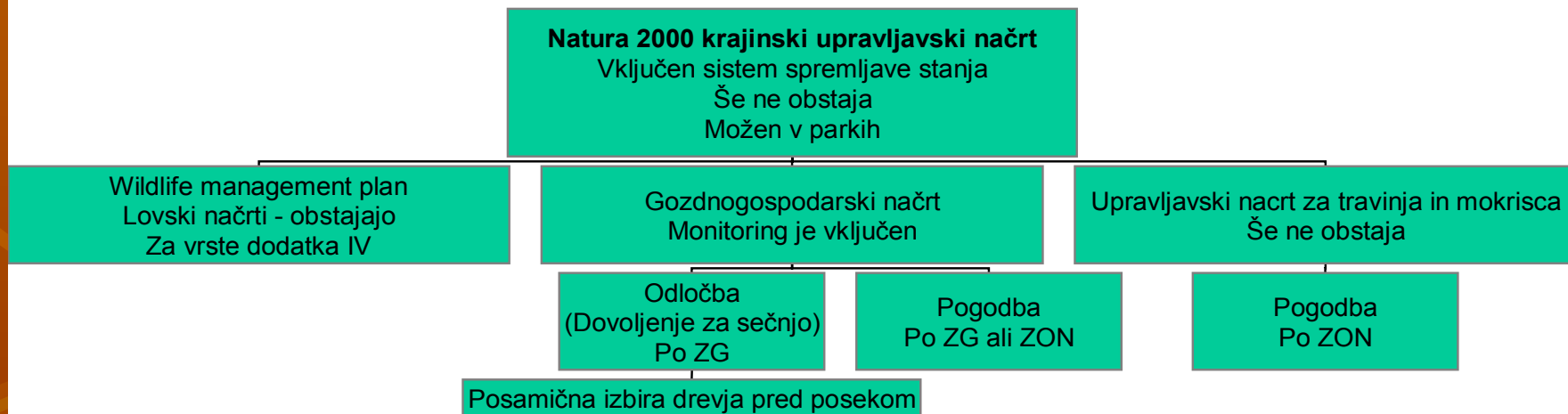
- kot je potrebna za ohranitev ugodnega stanja gozdnega habitatnega tipa v splošnem smislu (sonaravno gospodarjenje) - večina vrst, npr. *Rosalia alpina*
- ki je blizu zrelih stopenj gozda (dominirajo K-vrste) - npr. *Dendrocopos leucotos*, *Ficedula parva*, *Rhyodes sulcatus* ...
- ki je bližja zgodnejšim sukcesijskim stopnjam (e.g. *Bonasa bonasia*, *Callimorpha quadripunctaria* in drugi metulji ...)

Posebne usmeritve za obvarovanje mokrišč (tudi vodotokov) v gozdu (npr. *Rana latastei*, *Bombina variegata*, *Cordulegaster heros*)

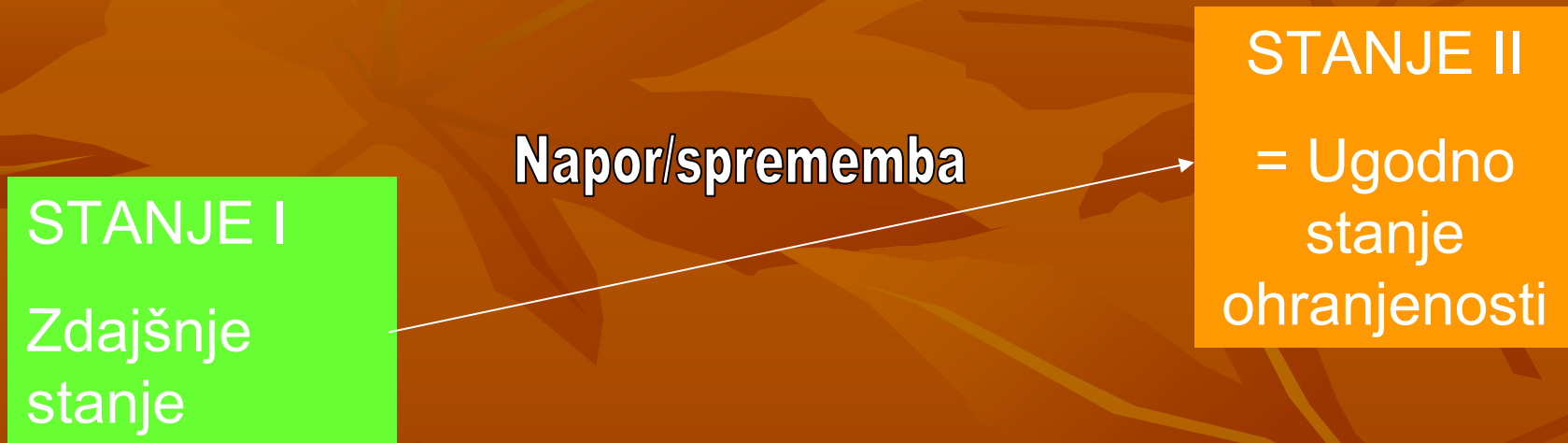
Vrste, ki zahtevajo posamezna mrtva ali oslabljena (votla) drevesa kot posebne ključne habitate (npr. *Strix uralensis*, *Aegolius funereus*, *Dendrocopos medius*, *Dendrocopos tridactylus*, *Ficedula albicollis*, *Osmoderma eremita*, *Cerambix cerdo*, *Cucujus cinaberinus*...)

Druge posebne zahteve (npr. *Barbastella barbastellus*, *Myotis bechsteinii*, *Ursus arctos* zahtevajo obširna gozdna območja, metulji zahtevajo posebne rastlinske vrste in gozdne robove: *Leptidea morsei*, *Nymphalis vaualbum*, *Hypodryas maturna*, *Eriogaster catax*, *Erannis ankeraria*) ipd.

Možna shema upravljavskih načrtov za območja Natura 2000

Kaj hočemo?

1. Ohraniti procese, kakršni so
2. Preprečiti pričakovane neugodne procese
3. Vpeljati nove procese in katere

Stopnja angažiranosti zelo odvisna od stopnje potrebnih sprememb

Inštrumenti

Sklepi

- Cilje Natura 2000 območij uresničujemo z ohranjanjem “ugodne” strukture gozdnih in drugih ekosistemov glede na ekološke zahteve vrst in omejitvijo motečih dejavnosti.
- Pričakujemo lahko presoji določenih aktivnosti glede na varstvene cilje, zlasti pa presojo graditve gozdnih prometnic.
- V gozdovih lahko ugodno stanje ohranitve dosegamo z obstoječimi inštrumenti (načrti za gospodarjenje z gozdovi, administrativni ukrepi, pogodbeno varstvo, dialog z lastniki).
- Teorija in praksa pripravljanja načrtov za gospodarjenje z gozdovi naj se upošteva in izkoristi tudi pri pripravi načrtov za Natura 2000 območja pri drugih vsebinah.
- Dobro poznane ekološke zahteve habitatnih tipov in vrst je mogoče vgraditi v temeljne elemente načrtov: funkcije, cilji, usmeritve, ukrepi.
- Prizadevati si je treba postaviti kriterije za “nadstandardno” upoštevanje ekoloških funkcij in tako izkoristiti morebitne subvencije iz EU skladov.
- Pri spremljanju habitatov in vrst (monitoring) je treba izkoristiti obstoječo mrežo za ugotavljanje stanja gozda in dodati morebitne nove parametre.
- Natura 2000 območja in kvalifikacijske vrste na teh območjih je treba poskušati uporabiti kot blagovne znamke za turizem v regiji ali celo za vsebino turizma, če je primerno načrtovana in nadzorovana.